

Kórház kártérítési felelőssége műtéti beavatkozás következményeként bekövetkezett egészségkárosodás miatt [Ptk. 339. § (1) bek., 318. §, 1972. évi II. tv. 43. § (2) bek.].

A felperest 1984. december 10. és 27. között ismételt jelentkező rendszeres vérzés miatt kezelték az alperes kórház szülészeti és nőgyógyászati osztályán, és ott december 12-én ún. szakaszos méhkaparást végeztek. A szövettani vizsgálat elhalt szövetfoszlányok között méhnyálkahártya- és ún. profilferációs méhnyálkahártya-törmelék mutatott ki. 1985. január 4-én vérzés miatt ismét felvették az osztályra. A felvételi vizsgálatkor a rendetlen vérzés mellett jobboldali félheveny kötőszövet-gyulladás állapotot állapítottak meg, majd 1985. január 9-én hasi teljes méh- és kétoldali függelékeltávolítást hajtottak végre. A műtét után ismételt fellépő lázas állapot miatt antibiotikus kezelést alkalmaztak, amely a lázát megszüntette. A műtét utáni hatodik napon 800 ml vérátömlesztés történt, január 26-án hazabocsátották. A felperes az év folyamán még három alkalommal feküdt az alperesi kórházban, ismétlődő panaszok miatt. A felperes ismételt kezeléseinek az indokai voltak a szivárgó vérzések, nagyfokú fogyás, alhasi görcsök, székelési panaszok, általános gyengeség stb. Kezelése során felmerült a sipoly lehetősége, ezt azonban nem tudták kimutatni.

A felperes 1985. október 31-től november 13-ig az Orvostovábbképző Intézet Szülészeti-Nőgyógyászati Tanszékének az osztályán feküdt, ahol sipolynyílásra gyanús járatot észleltek. 1986. január 31-től az intézet I. számú belgyógyászati klinikáján volt vizsgálat alatt, majd 1986. február 13-tól március 22-ig az Orvostovábbképző Intézet II. Számú Sebészeti Klinikájára került. Az itt elvégzett vizsgálatok a sipolyt megállapították, és ennek megszüntetése végett 1986. február 18-án műtétet végeztek. Ezt követően a felperes többször szorult kórházi kezelésre, a II. sebészeti klinikán újabb hasműtéttel szüntették meg az összenövés okozta bélelzáródást, és ún. vendégvégbélnyílást alakítottak ki. Ennek a zárására a beavatkozás életveszélyes kockázata miatt nem került sor.

A felperes munkaképességének több mint 67%-át elvesztette. 1986. november 1. napja óta rokkantnyugdíjas. További gondozásra, illetve rendszeres szakorvosi kezelésre van szüksége. Állapotában jelenleg lényeges javulás nem várható.

A felperes keresetében az egyébként elérhető kereset és a táppénz, illetőleg a nyugdíj közötti különbözet, gyógyászati segédeszközök költsége, háztartási és fűtési többletkiadások, valamint nem vagyoni kár megtérítése címén összesen 700 866 forint és járulékai megfizetésére kérte az alperes kötelezését.

Az elsőfokú bíróság ítéletével elutasította a keresetet, és a felperest 30 000 forint perköltség fizetésére kötelezte. Az ítélet indokolásának a lényege szerint az alperes által végzett műtét indokolt és szükséges volt, azt szabályosan végezték. A kialakult sipoly az elvégzett műtét olyan kockázata, amely a leggondosabb kezelés ellenére is előfordulhat, a szövődmény felismerésekor minden lehetséges gyógymódot, kezelést alkalmaztak.

Az ítélet ellen a felperes fellebbezett. Állította, hogy csupán az Orvostovábbképző Intézetnél kapott megfelelő orvosi ellátást. A bíróság nem vizsgálta, hogy mikor kellett és lehetett volna a szövődményt felismerni.

A másodfokú bíróság ítéletében azzal hagyta helyben az elsőfokú bíróság ítéletét, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított perköltséget együttes első- és másodfokú perköltségnek tekintette. Az Orvostovábbképző Intézet sebészorvosának a tanúvallomása alapján azt állapította meg, hogy a felperesnél kialakult tályog hosszú időn át nem volt kimutatható, az alperes orvosai nem követtek el műhibát, ezért a kialakult állapot miatt az alperes felelősége nem állapítható meg.

A jogerős ítélet ellen emelt törvényességi óvás alapos.

A polgári jogi felelősség általános szabálya szerint a kártérítés feltétele a kár, a jogellenesség, az okozati összefüggés és a felróhatóság [Ptk. 339. § (1) bek., 318. § (1) bek.]. A kárt, a jogellenességet és az okozati összefüggést az köteles bizonyítani, aki kárigényt érvényesít. A felróhatóságot vélelmezni kell, a károkozó tartozik kimenteni magát annak bizonyításával, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható volt.

A kár bekövetkezését a felperes bizonyította. A per adatai alapján megállapítható, hogy a felperes a műtét után hátrányosabb egészségi állapotba került, mint korábban volt, munkaképességét több mint 67%-ban elvesztette, amely körülmény egyéb hátrányok előidézésére is alkalmas. Az is bizonyítást nyert, hogy az alperes által végzett beavatkozás és a felperes károsodása között okozati összefüggés van. Az orvos szakértő véleménye, valamint az Egészségügyi Tudományos Tanács Igazságügyi Bizottságának a felülvéleménye alapján megállapítható, hogy a felperes jelenlegi egészségi állapota és az alperes által végzett műtét között okozati összefüggés van.

Minthogy jogellenesnek kell tekinteni a kártérítési felelősség alkalmazása szempontjából minden olyan magatartást, amely károsodásra vezet - kivéve, ha a jogszabály a károkozó magatartás jogellenességét kizárja -, az adott esetben az alperes tartozik a felelősség alóli kimentése érdekében bizonyítani, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Tévesen hátrította az eljáró bíróság a bizonyítást a vétkesség tekintetében is a felperesre.

A vétkes magatartás megvalósulhat a károsodást eredményező orvosi beavatkozás elvégzésével, az elvégzés módjával, illetőleg a bekövetkezett károsodás elhárítása iránti intézkedés elmulasztásával. Az egészségügyről szóló 1972. évi II. törvény 43. §-ának (2) bekezdése értelmében ugyanis az orvosnak a legnagyobb gondossággal és körültekintéssel meg kell tennie mindazokat az intézkedéseket, amelyek a betegségek megelőzéséhez, gyógyulásához, a beteg munkaképességének helyreállításához szükségesek; az orvos felelős a beteg vizsgálata és gyógykezelése, egészségének védelme érdekében tett intézkedéseiért, illetőleg a szükséges intézkedések elmulasztásáért. Ezeket a kérdéseket a bíróságok nem vizsgálták kielégítő módon.

A bíróságok azt sem állapították meg, hogy a sipoly kialakulása mikor és hogyan történt. Ezt nem pótolják azok az általánosító szakértői megállapítások, hogy „orvosi műhiba nem történt” és a „sipoly műtéti szövődeményként jött létre”, továbbá „a műtétet megfelelő gondossággal és szakszerűséggel végezték”. Nem tűnik ki, hogy egyáltalán rendelkezésre állnak-e azok az orvosi adatok, amelyekből a műtét pontos lefolyása megállapítható. A felperes által kifogásolt és a sipolyképződés okaként megjelölt műtét 1985. január 9-én történt. Nincsenek megfelelő adatok a műtét lefolyására sem a szakértői véleményekben, sem a felülvéleményben. Az elsőfokú bíróság iratai között 3. sorszám alatt megtalálható az 1986. február 18-án végzett - a sipoly megszüntetésére irányuló - műtét leírása. Ennek a szövege szerint a műtét során kiderült: hol és hogyan alakult ki a fíisztula. Ennek az adatnak az értékelése is hiányzik a szakértői véleményekből. Így nem látszik megnyugtatóan bizonyítottnak az a megállapítása, hogy a sipoly a műtét után később keletkezhetett.

Aggályos az a megállapítás is, hogy a sipolyt korábbi időszakban nem lehetett felismerni. Nem tűnik ki, hogy azt a módszert, eszközt, amelynek az alkalmazásával az Orvostovábbképző Egyetem II. Számú Sebészeti Klinikáján megállapították a sipolyt, korábban miért nem lehetett alkalmazni, ennek milyen objektív, elháríthatatlan akadályja volt. Tisztázni kellett volna azt is, ha kialakulása után nyomban felfedezik a sipolyt, nem lett volna-e nagyobb esély a sipoly kielégítő helyreállítására, következményeinek nagyobb mérvű elhárítására.

A szakértői vélemények alapján egyértelműen megállapítható az alperes kórházban végzett nőgyógyászati műtét és a keletkezett sipoly közötti okozati összefüggés. Az alperes vétlenségét csak akkor tudja bizonyítani, ha igazolja, hogy a vizsgálatok, a kezelés, a műtéti beavatkozás során orvosai a legnagyobb gondossággal és körültekintéssel jártak el. Az iratokból kitűnik, hogy a felperesnél észlelt tünetekből már korai szakban feltételezték a sipoly kialakulását. Ha az erre vonatkozó vizsgálati módszerek nem voltak alkalmasak a sipoly kimutatására, akkor további vizsgálatokat kellett volna végezni, más, erre alkalmasabb módszereket, eszközöket kellett volna alkalmazni, mint ahogy arra utóbb sor is került más intézménynél. Ezt követeli a legnagyobb gondosság és körültekintés. Nincs tisztázva, hogy az észlelt tüneteken kívül milyen tünetekre lett volna szükség, hogy bizonyos legyen a sipoly léte, és intézkedés történjék ennek a kiküszöbölésére. Mindezeknek a körülményeknek a tisztázása nélkül nem lehet dönten a felelősség kérdésében.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 274. §-ának (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és a lefolytatandó széles körű bizonyítási eljárás szükségességére tekintettel az elsőfokú bíróságot utasította új eljárásra és új határozat hozatalára. (P. törv. III. 20 228/1991. sz.)